

ȘCOALA VREMIII

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR ARAD

Anul X.

No. 2.

Februarie 1939.

Biblioteca Centrală
Arad

DIRECTOR:
EUGENIU SPINANȚIU

PRIM REDACTOR:
ION D. UNGUREANU

S U M A R

Din câmpul profesiei

Fl. Stănică:
Iosif Târziu:

Dramatizarea în școala primară
Insemnări din carnetul meu de control

Straja Țării

Gheorghe Martin:
Dela Legiune:

Elev comandant de centurie?
Comunicat, etc.

Cooperație

Ion C. Lascu:

Gânduri pentru instituțiile noastre

Literatură

Petre Zoșiu:
Miron Tundre:
C. Mnerie:

Prima vânătoare
Bătrânii (traducere)
Picături de otravă...

Folklor

Iuliana Precup-Bădăi: *Folklor din județul Arad*

* * *

Humor

Gheorghe Moșiu, Florian
Stănică, V. Lădaru, Șt.

Codreș, Vișan-Corleșeanu: Cronica, (Cărți, Reviste și Ziare)

Publicațiuni primite

Poșta Redacției

MEMBRII COMITETULUI DE REDACȚIE:

Eug. Spinășiu, revizor șc. C. Dogaru, revizor șc. I. Gâdea, I. Vărtăciu, Ion Lascu, R. Ponta, Nic. Cârstea, I. Iluna, V. Lădaru, Gh. Moșiu și I. Ungureanu.

ADMINISTRAȚIA: Sabin Mihuț inv. pens. Str. Eminescu 43.

Abonamentele se trimit pe adresa Administratorului.

REDACȚIA: Librăria Învățătorilor, Arad.

Manuscrisele, revistele pentru schimb, cărțile de recensat și orice corespondență, se trimit pe adresa: Redacției.

ȘCOALA VREMIII

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

ANUL X.

Arad, Februarie 1939.

Nr. 2

Din câmpul profesiei

Dramatizarea în școala primară

Prin noua programă a școalei primare, tot balastul școalei rutinare, cu atmosfera ei inchizitorială, cu disciplina austeră și inumană și cu metode și procedee sclerозate și deformatoare de suflet, se va ajunge destul de repede să fie trecute la muzeul curioșităților pedagogice. Principii și metode, procedee și ustensile metodice și pedagogice vor lua locul celor verificate nepsihologice și antipedagogice. Asistăm la o radicală schimbare a școalei noastre primare, nu la o reformă ci la un refond al ei, cerut de mult, de cei cunoscători și pricepuți în acest sens.

Și dacă unele din aceste schimbări, înnoiri, necesită o seamă de cheltueli, de pregătiri prealabile, sunt altele care nu implică nicio cheltuială în plus, precum și cine știe ce pregătiri speciale. Implică însă suflet, însuflețire, dragoste de copil, dragostea de misiune, convingerea că trebuie să se rupă cu tot comodul, cu obișnuința școalei rutinare și să se pornească cu sinceritate la însușirea celor utile pentru adaptarea la înnoirile cerute de noua programă.

Una dintre aceste înnoiri, care se poate folosi, introduce în școală, — înnoire prevăzută de programa cea nouă, — fără

nicio cheltuială și pregătire specială, este »dramatizarea și punerea în scenă a bucăților de citire (care se pretează la aceasta) — în toate clasele.¹⁾

Cea mai caracteristică predominantă a vieții copilului, până la o vârstă oarecare, este jocul, neastâmpărul, mobilitatea excesivă. O caracteristică firească și necesară totodată, care trebuie utilizată, ajutată și nicidecum oprimată. Prin joc copilul își satisface cerința psiho-organică, atât pentru creșterea și dezvoltarea insului cât și pentru dobândirea diferitelor experiențe și cunoștințe necesare ființei sale în formare. Și, printre alte jocuri, copiilor le plac, într'o anumită epocă a vieții lor, jocurile sociale, jocurile în care ei pun în scenă, dramatizează diferite acțiuni, fapte din viața de familie, din cea școlară, socială. Se joacă de-a hoții, de-a mama, de-a tata, de-a învățătorul, de-a jandarmul, de-a rășboiul, etc., etc.

Că iubesc aceste puneri în scenă și dramatizări, o mai confirmă și interesul, preferința pe care le arată copiii pentru lecțiile în care intervine dialogul, acțiunea. Le reproduc cu multă însuflețire, cu mimică și gesturi adecvate și lasă să înțelegem că le pricep mai ușor și integral, pe acestea.

Mai pot confirma această înclinare a copiilor, aceia care au organizat serbări și șezători școlare, în care copiii au jucat interpretat diferite roluri în piese teatrale. Cu câtă pasiune și bucurie se angajează ei în astfel de acțiuni!...

Așa că prevederea programei actuale împlinește o lacună a celei de până acum, satisface o cerință a psiho-organismului copilului, când ne obligă să punem în scenă, să dramatizăm unele bucăți din cartea de citire a elevilor.

Și, iată cum am procedat la dramatizarea bucății: »Moș Ioan Roată și Unirea«. ²⁾

Mai întâi am citit bucata, spre a vedea despre ce este vorba și apoi am împărțit rolurile: câțiva boieri și câțiva țărani, printre cari se află și Moș Ioan Roată. S'a stabilit și elevul care să facă pe boierul, ce vorbește în piesă.

În două bănci, în fața clasei, au fost așezați „boierii” și „țărani”, spre a se reda cât mai fidel, cât mai aproape de realitate, întâmplarea aceasta.

¹⁾ Programa învățământului primar, pag. 147.

²⁾ Pag. 26, manualul monopolizat, cl. IV.

Când să pornim la executarea rolurilor, ne-am isbit de inconvenientul că bucata nu consta numai din discuția dintre țărani și boieri, ci și din completările autorului bucății — în speță I. Creangă. Inconvenientul acesta copiii au găsit de cuviință să-l rezolve în felul următor. Vorbele adăugate de autorul bucății, în afara discuției pure, să fie rostite de mine.

La prima și a doua însemnare — fiind și primele încercări de acest gen — a mers mai greu. Se făceau greșeli. Nu-și înțelegeau bine rolurile. Erau elevi care nu-și înțelegeau rolurile, nu sesizau acțiunea pe deplin. Obişnuința *citirii* de până acum își spunea cuvântul. Nu e vorbă că se găseau și copii care să priceapă, să sesizeze greșelile de interpretare și interveneau îndată, corectând. „Vorbele acestea nu sunt spuse de țărani, de Ion Roată... „Acestea le-a zis boierul“... „Acestea sunt părțile povestite de cel ce a făcut bucata de citit“... „Nu trebuia să mai spună boierul vorbele „răspunse boierul“. Acestea trebuia să le spuneți Dvs., care țineți locul celui ce a scris bucata.

Bănuiam aceste dificultăți; am lăsat să se isbească de ele, spre a fi mai interesantă lecția și să contribue ei mai mult la înțelegerea și interpretarea ei, intervenția mea să fie cât mai mică și mai rară, numai acolo unde nu se puteau descurca singuri.

Au convenit, în fine, să-i las puțin să-și învețe rolurile și apoi să facem din nou înscenarea. Să fi văzut animație, discuție la împărțirea rolurilor, ei între ei, la interpretarea individuală, observații, cum și în ce fel să stea, să pronunțe, etc.

Dramatizarea a mers, apoi, mai bine, greșelile împutinându-se, ne apropiem de realitate, copiii încep să-și adecveze cuvintelor rostite și mimica, gesturile și expresiile necesare unei juste interpretări.

Atenția celorlalți copii este foarte mare, urmăresc cu interes deosebit toată desfășurarea scenei și abia așteptau să le vină rândul să facă și ei pe „boierii“ și pe „țărani“ din această bucată. O animație ce nu s'a mai întâlnit în ore de citire, s'a provocat și a domnit până la sfârșit și chiar și după aceea. Erau numai ochi și urechi, simțul de observație foarte ascuțit să prindă greșelile, să sesizeze toată desfășurarea bucății.

Spre a se face înscenarea cât mai plăcută și mai animată,

am renunțat la pasagiile pe care le introdusese autorul și am lăsat numai discuția pură, numai discuția dintre boieri și țărani. Ba ceva mai mult, am modificat-o, introducând și strofe din poezia „*Hora Unirii*”. Așa după pasagiul: „S'a dus Moș Ion și n'a putut face treaba singur; dar, când v'ați mai dus câțiva într'ajutor, treaba s'a făcut cu mare ușurință! greutatea n'a mai fost aceiaș; vorba cântecului:

Uode-i unul, nu-i putere
La nevoi și la durere
Unde-s mulți puterea crește
Și dușmanul nu sporește.

La sfârșit, iarăși, i-am adus unele modificări și la terminare am găsit oportun să încheiem cu joc și cântec, executând în întregime „*Hora Unirii*” și nu așa cum a trunchiat-o autorul manualului.

Așa înscenată s'a executat la „*ora de șezătoare*”, după ce am făcut câteva repetiții prealabile. Echipa de execuție a fost alcătuită prin selecția lor, destul de obiectivă. Iarăș motiv de silință, de întrecere.

Acest început a enluziasmat pe copii și imediat ce găsesc o astfel de bucată, ce se pretează la înscenare și dramatizare în cartea lor sau în altele, nu ne slăbesc până ce n'o executăm înscenată. Spre a satisface această dorință legitimă și utilă le-am sugerat ideea de a începe pe cont propriu, pe cuiburi, (școala e străjerită) și numai unde nu se pricep, unde nu se pot descurca singuri, să-mi ceară ajutorul.

S'a iscat o întrecere neînchipuită și-o reușită la care nu mă așteptam.

- Dramatizarea și punerea în scenă a diferitelor bucăți de citit satisface pornirea-naturală a copilului spre dramatizare, manifestată spontan în jocurile sale libere, personale. Întreține și fortifică atenția, ascute spiritul de observație, dă imbold inițiativei și desvoltă curajul, până și celor mai timizi și neîndemânatici. Facilitează înțelegerea diferitelor lecții de citire, istorie, etc. Apropie de realitate, de concret. Întreține buna dispoziție, voioșia în tot timpul lecției, surescită plăcerea tuturor elevilor și face școala mai iubită și mai dorită. Pe copii îi face mai stăpâni pe ei înșiși, pe vocabularul lor și pe cu-

noștințele ce le asimilează. Se vor obișnui să interpreteze cu ușurință diferite texte întâlnite. Lăsând la inițiativa lor dramatizarea unor bucăți, spiritul inventiv, creiator intră în funcție, capătă stăpânire de sine, încredere în persoana lor.

Satisface, cum se observă, atâtea cerințe ale psihologiei și pedagogiei copiilor, creind o atmosferă proprie învățământului.

Florian Stănică

Gheorghe Moțiu: Stropi din cascada vieții

(Cităm din revista Gândirea No. 1—1939,

Elita tineretului s'a arătat în primul rând, larg receptivă la frământările de idei din ultimul timp.

Tinerii și-au pus probleme, învățând să gândească într'un anume fel. Câțiva dintre ei au surprinzătoare străluciri analitice și o excepțională capacitate de asimilare a discuțiilor filozofice.

Iată cartea modestă a unui ardelean, Gheorghe Moțiu: »Stropi din cascada vieții«. Despre numele acesta nu s'a auzit până acum nimic. Cartea lui Gheorghe Moțiu este o culegere de frumoase aforisme. Spun, aforisme deoarece nu văd un alt termen mai potrivit deși nici el nu-i cel adevărat.

»Stropi din cascada vieții« ne aduce o mulțime de reflexii sobre, dovind aproape în întregime, că tânărul lor autor este dăruit din plin cu talent literar și stăpân pe o bună înțelegere a conceptelor morale și metafizice.

A scrie în aforisme la o vârstă prea timpurie este o riscantă îndrăzneală. Aforismul în noima lui autentică, înfățișează cea mai purificată formă a cugețării. El crește ca o flacără albă în urua unor arderi lăuntrice în care s'a mistuit toată sguța rațiunii. Tocmai de aceea maximele tinerilor sunt, în deobște banalități înflorite dintr'un substrat cu primejdioase corpuri străine.

Gheorghe Moțiu pare a fi o fericită excepție. El posedă darul de a rosti un gând în spațiul limitat al aforismului. În fiecare strop se reține ceva din grandoarea cascadei ..

Din scrisul tânărilor ardelean se observă lesne o înclinație precumpănitoare, pentru problemele religioase. Gheorghe Moțiu are remarcabilul merit de a ști să privească lucrurile sub specie creștină.

Maximele lui vădesc o neîntreruptă unitate ideativă. Conștiința, Binele, Răul, Dumnezeu, Isus — sunt cuvinte cari se repetă în aceeași structură teoretică. Dar mai e ceva. Aname: vigoarea cuvintelor și a întorsăturilor stilistice în care uneori Moțiu excelează

»Stropi din cascada vieții« este un semn excesiv de îmbucurător pe care ni-l trimite Ardealul.

Septimiu Bucer

Insemnări din carnetul meu de control

de **Iosif Târziu**

II

Il aflu vrednic de publicat acest memoriu ca fiind scris cu mult suflet, în împrejurări extrem de măștere și cu realizări vrednice de a servi ca exemplu căci acest apostol avea 7 clase, deci școală nedivizată și nu o singură clasă eventual două, cum au partea cea mai mare a colegilor mei dragi din plasa Aradul-Nou. Aștept dela voi ca la finea anului școlar 1938-39 să fiu surprins de fiecare învățător din circumscripția mea școlară cu un astfel de memoriu.

Iată acest memoriu de care am amintit:

MEMORIU

Scrisoare către Dumnezeu!

*Văzând că sfânta Dreptate
E biciuit-atâta, pe pământ,
Eu m'am gândit, în disperarea mea,
Să scriu lui Dumnezeu cel sfânt.*

Scurtă biografie. Rămas orfan din 1918 de tata care și-a dat sufletul și tributul lui de sânge pentru România-Mare, în luptele dela Tulgheș din Munții Moldovei pe unde trecuse pentru a doua oară cântând: »Treceți Batalioane Române Carpații« pentru Ardealul, Banatul și Crișana, să ne îngropăm de vii pe cei 800.000, și după 10 ani de slugărnice prin străini încă dela vârsta de 7 ani, în care mi-am pregătit sufletul de misionar al satelor, am descălecat în satul uitat de lume și de Dumnezeu și biciuit de forțele naturii vitregi, Măgulicea, la 10 Septembrie 1931/32.

Justificarea memoriului. Trăind zile grele, când munca și valoarea omului sunt furate și contestate și, știut fiind că în vremea veche s'au găsit mai mulți dușmani pentru Isus, decât pentru Varava, am simțit necesitatea să solicit dreptatea strigând până la ceriuri, ca Dumnezeu văzând, să-mi protegiască munca ce-am depus-o cu atâta râvnă și dragoste, în cei 2 ani de zile.

Și, ca să fiu judecat după faptele și greșelile mele, am ținut să compun acest memoriu — bazat pe documentele dosarelor celor 2 ani și fără cea mai mică pretenție literară — în care să arăt: Ce-am găsit și ce-am făcut.

I. Ce-am găsit la școala din Măgulicea la 1931/32?

Activitatea școlară

a) In administrația școliei:

Averea mobilă și imobilă, în parte, neinventariată.

Iar despre cele inventariate nu se găsea nici un act al provenienței lor și nici valoarea stabilită,

Gardul școliei stricat și o parte trântit la pământ, iar înăuntru pășteau vitele satului.

Școala stricăță în exterior și pereți murdăriți de mingea copiilor ca la cea din urmă casă a satului.

Pivnița plină de apă ce rodea temelia școliei, gata s'o surpe, iar ușile fără chei.

Geamurile sparte or furate în valoare de 1000 Lei.

Grădina școliei cu gropi, bătucită ca pe drum și cu un singur cireș nealtuit.

În școală, cu bidel, gunoiul și paiangeni ca la moară.

Materialul didactic rupt și pătat de noroi și cerneală

Cărți din biblioteca școliei în valoare de 600 Lei sustrase prin distrugere de acte, inventare și cataloage vechi.

Pământul școliei în extensiune de 3½ jugăre cad. plin de spini și lăsat la voia oamenilor cari începuseră oricum a pune stăpânire ca pe un bun a lor.

Școala avea o datorie de 6954 Lei.

b) Frecvența școlară:

Frecvența copiilor în număr mic s'a constatat a fi nu din sărăcie pe cât din reavoință și abuzul de putere al elementelor iresponsabile a politicii zilelor noastre cari promit marea cu sarea mințind fără frică de Dumnezeu și de oameni cel puțin 80%.

Omul nostru neîndemnat decât la rău, a părăsit sau nu și-a trimis copilul cu dragă inimă la școală și biserică pentru care-a luptat și-a suspinat 1000 de ani neputând să guste din:

*Dulcea Limbă Românească
Limba vechilor Cazanii,
Care-o plâng și care-o cântă
Pe la vatra lor făranii.*

Iar acum, la 12 ani dela „Unirea cea mare“ (în 1932 33) am fost nevoit să umblu din casă în casă spre a le aduce aminte de sfintele lor indatoriri și a-i însufleți.

Mare trudă mi-a trebuit și multe scrisori chiar am fost nevoit a le trimite, ca să pot avea în toamna aceluia an, luna Octomvrie, din 65 înscriși 26 frecvenți. Abea mai sub iarnă am putut obține 40 copii la cursul elementar iar la cel complementar, care ia ființă pentru primădată, am 10 frecvenți din 14 înscriși. Cu mari străduinți deci, am realizat mai târziu o frecvență cu 15 plus 20 copii mai mulți ca în anul precedent și acesta e cea mai mare frecvență ce s'a constatat la școala din Măgulicea față de trecut când atingea abea 30%.

Situația la finea anului 1933.

50 frecvenți, 45 prezenți dintrecari 37 promovați. Lucru ce nu se putea mai bine.

Datorită căror proceduri se datoresc aceste rezultate?!

1. Muncii consecvente și iubirii pentru copii.

2. Ținerea cursurilor pe $\frac{1}{2}$ de zi cu trei clase dimineața și 2 după masă copii în acest mod ajutându-se reciproc la păstoritul vitelor încât foarte puțini au putut lipsi din acest motiv, frecvența crescând la 75—90%.

3. Prin procurarea de cărți la cursul complementar care era lipsit complet, cât și la clasa I-a din banii servitorului destituit pentru neglijență munca lui efectuând-o subsemnatul (foc, tăiat lemne, curățenie, ajutat uneori de copii.

Pentru procurarea cărților a mai contribuit și subsemnatul cu suma de 350 Lei pentru cărți, caete, cerneală etc. la copiii săraci.

4. Prin purtarea mea și șezătorile școlărești din fiecare Joi după amiază pe care contrar regulamentului, am utilizat-o până primăvara când, văzând necesitatea brațelor de muncă, am redat copiii familiilor lor.

5. Am ținut și Joi după masă clasă și afară de asta câte 2 ore suplimentare dela 1—2 și 5—6 peste timpul prescris de

lege astfel ajungând a face nu 6 ci 9 zile de școală pe săptămână ($6 \times 2 : 4 = 3$ zile $+ 6 = 9$ zile).

Ce motive aş fi pus eu organelor de control pentru nerespectarea legii?

1. Copiii din această regiune vin în efectiv mare și regulat abea de pe la 15 Octomvrie și chiar 1 Noemvrie.

2. Natalitatea acestei regiuni scăzând îngrozitor pe zi ce mergem, omul care nu are decât un singur copil, e nevoit a-l trimite la vite spre a se putea ocupa de economie.

3. Prin forța vremii și-a lucrurilor de-aici, noi suntem nevoiți a face cea mai grea educație — *a unicului copil la părinți* — care educație comportă mult tact și timp pe lângă o muncă specială, consecutivă și desinteresată.

Și numai datorit acestor proceduri, am reușit a obține rezultate bune.

Frecvența în anul 1933/34. Acest an e anul martirajului meu de învățământ.

— Felul de a mă purta cu oareșcare acces în socieiate, cercuri învățătoarești și la școală.

— Originea mea moldovenească.

— Bunătatea mea excesivă.

— Sentimentele de armonie dar și dreptate cât și neobicinuința autorităților administrative cu triumful școalei și al învățătorului ei, mi-au fost fatale.

Așa că, în anul școlar 1933/34, cu toată râvna mea, din 71 elevi înscriși frecvența a oscilat între 45—50 copii. Majoritatea a fost cursul elementar ce se ridica la 48 copii pe când cursul complimentar în număr de 23 din care 9 copii în clasa VI-a iar 14 la clasa V-a nu mi-a frecventat școala decât foarte puțin.

(Va urma.)

Straja Țării

Elev comandant de centurie?

Am „stat“ și eu la Breaza 21 zile, dar n'am auzit așa ceva. Pe mulți elevi și comandanți i-am auzit spunând, c'ar exista, dar în zadar mi-am scotocit memoria, căci n'am aflat de o asemenea organizație, care să aibe: *elev*, ce-ar fi, *comandant de centurie*. Eu înțeles-am acolo, că numai cei ce au făcut cursul de inițiere sunt comandanți străjeri; când iată ce aud: O elevă dintr'o clasă de curs inferior de liceu îmi spunea că și ea e comandantă.

Prin străjerie, potrivit legilor ei, de a fi mai aproape de tineret, credeam că greșala: șef de clasă, va pieri. Dar vail In locul „șefului“ s'a pus „comandantul“. Dela o greșală, unii au trecut la alta mai gravă. Și aceasta, numai din cauza leneviei

Dirigintele clasei sau învățătorul ei, pentru a nu se mai interesa de clasa lui și-a pus un „locotenent.“

E aceasta pe calea bună, pe calea formării spiritelor prin „muncă“?... *Nu!*... Cine muncește aici? Unul, șeful; pardon, mai nou: Comandantul.

Deci: tot motiv de ură, invidie.

Puneți, alături de acestea, cele propovăduite la centrele de inițiere străjerească (Acestea mi s'au părut a fi asimilat tot ce pedagogia sec. „Copilului“ prezinta mai bun) și comparați:

1. Fiecare unitate (centurie, stol) are un cuib însărcinat cu serviciile de peste zi, săptămână. Deci: *nu unul, ci mul-me*.

2. Serviciile se repartizează luând fiecare străjer din cuibul de serviciu câte o însărcinare. Deci: *toți muncesc, toți conduc* (în serviciul lui, fiecare): *Activism adevărat*.

3. In atribuția lui, străjerul nu se supune decât șefului său și adevăratului comandant. Deci: el e șeful în atribuțiile lui; peste cuvântul lui nu trece nimeni.

Alt merit. In loc de a fi unul însărcinat cu toate, sarcinile se împart între toți membrii cuibului. Când „unul“ e îngrămădit cu prea multe atribuții, se ajunge a le da uitării pe toate.

4. Șeful cuibului de serviciu e acel care supraveghează și coordonează munca străjerilor din cuibul său.

Mai trebuie un altul peste el? Nu e de ajuns Comandantul de centurie, Stol? La ce ar mai fi și acela? Suntem obișnuiți cu prea multe aere, de generali, unde se cere și aghiotant. Strigătul epocii noastre. „Socialul“ este neglijat de ferocii individualiști. Par’c’am fi toți fii lui Roussaeu.

„Locotenentul“ nostru însă știe bine că el nu are nevoie să se supună la nimeni, deci toți străjerii de pe la servicii, „lui“ îi dau voe liberă. Dacă „unul“ a călcat legea, și celorlalți le e ușor. „Verba volant, exempla trahund“ răsună de 2.000 de ani și pedagogii sec. XX nu-l aud. Rău, rău de tot.

Șeful cuibului de serviciu îndeplinind funcția de comandant numai o zi, sau o săptămână, cu toți se poartă camaradereste, cu grija datoriei însă, căci va trebui să răspundă în fața Comandantului.

— Șef de cuib, nu e numai el, ci și alții. Ba chiar în cuib se mai schimbă funcțiile, deci, activismul așa numai e respectat.

5. Comandantul de centurie are datoria unui tată față de familia sa. El nu e numai savant, ci și pedagog. El își cunoaște »fiii«. I-a studiat. El știe felul de viață al fiecărui străjer din »familia sa«. Aceasta nu o poate face lenevind, punând pe altul, în locul lui de cinste, care să se intereseze de afacerile străjeriei, ci se va interesa singur.

Când va primi clasa, centuria și sufletește pe »comandantul« ei? Ar fi voia bună, atunci, cea propovăduită de pe amvoanele străjerismului. Nu ar mai exista acea invidie, acea lingușire, care persistă totuși în epoca »spiritului nou« în educație. Majestatea Sa, e mândru a fi numit »Regele pedagog«. Dar noi ce titlu așteptăm?

Deci — final —: În centurie un singur comandant.

Gh. Martin
înv. cdt. străjer

S T R A J A Ț Ă R I I
LEGIUNEA DE STRĂJERI

A r a d

Nr. 173/1939.

COMUNICAT

Se aduce la cunoștința tuturor stolurilor cu pavilionul național încă neridicat, că acest ceremonial necesită aprobarea Legiunei, care se dă în baza unei inspecții prealabile. În acest scop, stolurile, când sunt bine pregătite și spiritul de disciplină adânc pătruns în străjeri, vor cere inspecția specială. Stourile nu vor pierde din vedere că ridicarea pavilionului național, va putea avea loc numai după trei luni dela începerea activității.

Data ridicării se va fixa, la propunerea comandantului de stol, de către comandantul Legiunei, care va îngriji ca în aceeași zi să nu aibă loc ceremonialul la mai multe stoluri. Nu se recomandă spre acest scop zilele de 1 Decembrie, 24 Ianuarie, 10 Mai, 8 Iunie, sau Ziua Eroilor, pentruca, însemnătatea actului sfîntirii și înălțării pavilionului național, să nu fie adumbrît de momentul istoric care se comemorează în aceste zile. Este în interesul fiecărui stol să nu amâne prea mult acest ceremonial, prin care el se încadrează definitiv în falanga marei armate albe.

Comunicăm mai jos modele-tip de felul cum trebuie redactat procesul verbal atât la constituirea stolului cât și la ridicarea pavilionului național, stolurile fiind invitate a proceda întocmai.

Comandantul Legiunei de străjeri Arad

ss. Ascania Crișan

Secretar,

ss. Aurel Chiriciu

LEGIUNEA DE STRĂJERI

A r a d

Nr. 106/1939

Către stolurile Legiunei de Străjeri Arad

Primăria Municipiului Arad, cu adresa No. 53499 din 29 Dec. 1938, ne aduce la cunoștință că unele stoluri cer dela dl prefect

al județului autorizația de-a face colecte, pe lângă încunjurarea autorităților străjerești.

Punem în vedere dlor comandanți de stoluri că în privința colectelor publice să se conformeze întocmai instrucțiunilor date în circulara-directivă No. 1 pag. 58, cari dispun următoarele:

Cunoscând că mijlocul de a creia venituri prin colectă publică (liste de subscripții) este puțin simpatic și suspectat de către opinia publică, e de dorit ca unitățile din Straja Țării să nu recurgă la el. Rămân atâtea alte mijloace la îndemână, pentru a aduna fonduri în vederea oricărei înfăptuiri. În genere, Straja Țării recomandă mijloacele care au la bază munca și care pot da un echivalent sumei primite. Dacă totuși trebuie să se recurgă și la colectă publică, atunci ea să se facă în condițiunile următoare: 1. Numai cu aprobarea Comandantului Falangei respective, care va viza toate listele. 2. Cererea de aprobare se va înainta numai cu aprobarea comandamentului legiunii. 3. Listele nu vor circula decât în teritoriul unității repective. 4. Socotelile, odată încheiate se vor controla de către organele de control, 5. Colectele se fac într'un scop precis, în vederea unei înfăptuiri, nu pentru sporire de venituri.

Nr. 174/1939. — 18 Ian. 1939.

Comandanții și comandantele din cuprinsul Legiunei de străjeri Arad, cari nu au primit încă diploma de comandant străjer, sunt invitați a încunoștința de urgență Legiunea, pentru a putea face formele pentru eliberarea lor.

Cdtul Legiunei Arad
ss. Ascaniu Crișan

Secretar,
ss. Aurel Chiriciu.

La constituirea Comitetului Stolului se va completa în patru exemplare, care se vor înainta Legiunii următorul

Proces verbal

Incheiat cu ocaziunea constituirii Stolului _____ din
_____ făcută conform instrucțiunilor date de Comandamentul Străzii Țării.

1. Se constituie Stolul școalei _____ din _____
îndeplinind condițiunile impuse de legea și regulamentul Străjii
Țării și având un comandant străjer format la cursurile de inițiere.

2. Comandant al Stolului se propune în mod provizoriu Dl
_____ care a urmat cursurile de inițiere seria
_____ la Centrul _____

3. Comandanți de centurie se propun Dnii:

4. Se propun pentru a face parte din sfatul Stolului următorii: Membrii ai corpului didactic _____

Părinți ai elevilor*, _____

5. Activitatea străjerească începe în ziua de _____
193____ conform prevederilor legii, regulamentului și dispozițiunilor date.

Drept care s'a încheiat prezentul proces verbal în _____
193_____

Comandantul Legiunei de străjeri:

Directorul Școalei:

Comandantul Stolului:

*) Se vor pune maximum 4 părinți ai elevilor.

Cu ocazia ceremonialului de sfințire a Pavilionului Național
se va dresa în patru exemplare următorul

Proces verbal

de ridicarea Pavilionului Național

În conformitate cu dispozițiunile Comandamentului Străjii
Țării și după o prealabilă aprobare a d-lui Comandant de Le-
giune prin ordinul Nr. _____ astăzi, a avut loc ceremonialul sfin-
țirii și ridicării Pavilionului Național al Stolului Școalei _____
_____ cu un efectiv de _____ comandanți (e) și _____
elevi (e) străjeri (e).

După acest ceremonial s'a executat de unitate părți din programul străjeresc ce au constatat din:_____

Conducerea festivităților, ceremonialului și programului a avut-o d-l Comandant de stol_____ ajutat de comandanții de centurii _____

Oficierea serviciului religios s'a făcut de către S. S. preotul _____ care a interpretat și textul din Sf. Scriptură.

În afară de comandantul de Stol au luat cuvântul reprezentanții următoarelor autorități: _____

iar la „cuvântul șefului“ după Imnul nostru a vorbit d-l Comandant _____ delegat al Comandamentului.

Au participat la ceremonial și serbare următoarele unități străjerești și premilitare: _____

precum și următoarele autorități: _____

Cu aceasta ocaziune s'a expediat o telegramă de adânc devotament Comandantului Străjii Țării.

Semnătura celor prezenți.

Picături de otravă

— fără supărare —

Colegului meu N. Besnă
luminător al poporului“.

*Îți prescriu o judecată
Clară ca și-o apă lină:
Din „besnă“ niciodată,
Nu va eși lumină...*

Lui V. Lădaru proaspătul poet.

*Te porniseși rău pe muncă,
Încât oamenii susțin,
Că ai deschis o fabrică
De poezii, la Șeitin...*

Revistei „Innoirea“ care e deja
în al II-lea an de apariție

*După cum ne dovedești,
Tu în loc să te 'nnoiești,
Tot mai tare te 'nvechești...*

C. MNERIE.

Cooperatie

Gânduri pentru instituțiile noastre

Avem, în Arad, două instituții cari ne fac cinste: banca învățătorilor și librăria lor. Amândouă sunt pe drum bun, căci răspund necesităților pentru cari s'au creiat. Cea dintâi procură credite pentru cea mai rău plătită categorie de funcționari, dar cu cea mai înaltă misiune socială. Librăria procură lucrurile trebuincioase școalei.

Nevoile noastre nu se opresc aci. Și multe din ele ne sunt piedici permanente în activitate.

Este necesar, în părțile noastre, să organizăm servicii noi, în cadrele cooperativelor pe cari le avem, cari să răspundă cerințelor ce nu iartă. Să deslege problema *aprovizionării și consumului* pentru corpul didactic arădan, întâiu; apoi pe cea a *ajutorării mutuale* în caz de moarte a celui ce câștigă pâinea pentru ai săi.

Haina și cămașa, ghiata și ciorapul intră în posesia celor peste 800 de familii dascălești cu multă greutate și sacrificii ce se pot înlătura. Mulți învățători cumpără aceste lucruri de cari nu se pot lipsi, cu așa zisele »*carnete*» pe cari câteva societăți le-a lansat pe piața Aradului.

În afară de câștigul exagerat al negustorului, pe care nu și-l uită niciodată, cumpărătorul plătește pentru creditul ce i se acordă o dobândă de peste 17,50 %. Aceasta, într'o vreme când legi tari fixează un maxim de dobânzi la 7,5%.

Învățătorii, în prag de iarnă, fără alte mijloace, aleargă la aceste societăți, cumpără carnetul și colindă cu el pe la »anumiți» comercianți, cari vând cu »anumite» prețuri pentru ca să-și procure vestmântul. — În prăvălie și la ghișeu societății, li se spune că le acordă acest credit pe 6 luni cu 5%. De bună credință, învățătorii cred și sunt bucuroși. Mulți mi-au mărturisit că 5% nu-i mult. Ei n'au socotit însă, deși lucrurile sunt simple: cineva cumpără de 600 lei, plătind dobânzi de 30. Dacă se socotește 5% urmează ca toată suma

(600 lei) este scadentă *deodată* și tocmai *peste un an*. Ori lucrurile stau altfel: cele 600 lei sunt scadente în fiecare lună câte 100 și cea din urmă rată trebuie plătită la 6 luni. — Socotiți și veți vedea că cei 30 lei reprezintă 17,50 procente și că, pentru înlesnire, cu 5% ar trebui plătit numai 8,60 lei în loc de 30 lei. Gândiți apoi că, în fiecare lună, învățătorii din județul nostru plătesc între 160—200 mii lei în contul acestor cartele. Să mai adăugăm și aceea că tot câștigul merge în mâini străine și că prețurile rămân pentru noi necontrolabile.

O *secție economică* atașată Bancii învățătorilor ar ușura grija. s'ar administra de noi, ar înlătura cămătăria, ar suprima beneficiile exagerate ale capitaliștilor și ne-ar pune într'o independență chiar și de prestigiu.

Tot Banca, printr'o altă secție a ei ar veni cu ajutoare în cazul decesului unui coleg, punând la adăpost îndurerata-i familie de griji și umilințe chiar. Ajutorul mutual este o faptă de o puternică factură socială și creștinească. Avem această secție și funcționează. Trebuie însă întărită și reorganizată în așa fel ca să cheme și pe cei mai tineri. În forma ei de azi este un avantaj numai pentru cei bătrâni.

Inființarea unei secții economice, reorganizarea celei mutuale, întărirea celei bancare și toate fuzionate cu librăria. iată un gând pe care îl dorim faptă.

Realizările de până aci ne îndreptătesc să credem.

Ion C. Lasca

Literatură

Prima vânătoare

(schifă)

Și nimic mai mult cioară diochiată, că de mai zici numai un cârc, să știi că deloc fac pele de dubă din tine. Ce prostii și neghiobii vorbești aici în vânt? Cine mama pădurii voește să puște pricolici și bălauri? Ori cugeți poate, că dacă te-am cinstit cu niște bani, am făcut-o pentru că cred în descântecelor tale, ori ca să-ți dau dreptul să te faci tot mai obraznică? Te'n șeli haramie! Mi de ajuns din minciunile tale; acum te cară de aici, dar după olaltă, că dacă nu, te tun ca S-tul Ilie, la ziua sa.

Baba speriată, dădu în retragere. Eu, făcând pe mâniașul, pusăi pușca pe umăr și o luai spre baltă. Pe drum mă gândeam la istețimea babei de a ști trăi din vorbe fără rost și-mi venia să râd de faptul că acum am în proprietatea mea o pușcă cu care pot risipi toți vârcolacii din lună și pricolicii cei năzdraveni. Apoi aceasta mă rog e pușcă, nu jucărie.

Fiind timpul frumos și calea bună, am ajuns repede la locul dorit. Înaintea mea până la o depărtare mare era numai apă și trestii, cari adăposteau mii și mii de sburătoare.

Acum eram la largul meu. La gândul că am să descarc a și că o să pusc o rață sau altă înaripată, simțeam cum inima'm bate mai cu putere în peptu-mi de aramă.

În suflet aveam un amestec de sentimente, un fel de talmoș-balmoș ce singur nu-l puteam desluși; era o doză de emoție, frică, neîndemânare și alte de acestea cari toate contribuiau la înfiriparea unei stări sufletești cât se poate de neobișnuită. Cercam să mă transpun în starea normală, să las emoția de o parte, dar nu puteam. Eram mâniaș pe mine însumi că mă agit când n'am pentru ce. În agitația aceasta mă era amestecată încă și puțină bucurie, că nu-i nime să-mi vadă stângăcia. Acum ar fi bună baba să-mi descante de sucitura în care eram.

Ajuns într'un loc potrivit, am luat pușca de pe umăr și am încărcat-o cu cea mai mare atențiune. Când m'am convins

că nu am făcut nici o greșală și că pușca e încărcată după toată regula, o iau pe lângă baltă, încet atent, ca nu cumva să spăriu vânatul.

Mergând eu așa cu atențiunea încordată la tot ce se petrecea în jur de mine, observ că din mijlocul belții se ridică câteva rețe, dau târcol de asupra trestiișului, apoi se lasă jos nu departe de cărarea pe care mă purtase pe mine picioarele. Mă grăbesc într-acolo, plecat și cu băgare de seamă să fiu cât mai neobservat.

Toate ar fi cum ar fi, să merg plecat ori să pășesc atent și fără zgomot, o fac că nu-i lucru mare, dar cum va fi cu pușcatul? Pușca, precum o știe fiecare, nu-i lucru așa bagatel; când o descarci ea tună așa de puternic, încât zuruesc urechile ore întregi. Dar dacă vreau să duc acasă rață, atunci trebuie să pușc ori vreau, ori ba; căci altcum rămân cu mâinile goale. Da, sigur că o să pușc! Ce, o leacă de pocnitură să mă pună pe cuget!? Că de fapt nici nu pocnește așa de tare; iacă face un fel de pac sau poc mai puternic și atâta-i tot, și după aceasta pocnitură vezi o rață întoarsă cu picioarele cătră soare și vânatul e gata, bun de băgat în traistă.

Sigur că e așa! Dar hop! Ce e aceia acolo neagră între trestii? E rață! Da, da, e rață cu toată siguranța. Hi! ce noroc pe mine, abea ajung la baltă și rața-mi vine înainte ca la poruncă.

La descoperirea aceasta, mă oprii locului ca prins cu rădăcini, respirarea mi-o reținu-i o clipă și priveam cu ochii mari în direcțiunea unde era rața, viitoarea friptură și primul meu trofeu. No! acum vere Pahomie înainte, norocul îți surăde, numai tu să fii isteț.

Mă plecai și mai tare decum eram, așa că genunchii îmi ajungeau cam la înălțimea urechilor și înaintam ca o pisică, ori mai bine zis ca un leu ce-și vede prada.

Am ajuns aproape; rața nu ma observat, era tot acolo. Ridic încet pușca, o trag la umăr, potrivesc țeava în direcțiunea paserei, înțepenesc picioarele, iau o răsuflare adâncă și... poc! O, Doamne! ce mai tunet, ce izbitură în umăr, ce tremurătură de genunchi și ce miros neplăcut de praf de pușcă! Dar, mă rog, așa e la vânătoare.

Detunătura puternică spărie mii și mii de paseri, cari sbu-

rau deasupra trestiișului neînțelegătoare și uimite de tunetul neobicinuit. Nu le-am dat atențiune, privirea acum îmi era ațântită asupra vânatului meu. După ce am deschis ochii, am văzut că rața s'a cufundat, apoi încetul cu încetul s'a ridicat iarăși la suprafață. La tot cazut a nimerit-o, căci altfel sbura cu siguranță. Bat-o norocul s'o bată pe baba aceia cu descântece, încă te miri că nu s'o fi prins vrăjirea de pușca mea. Apoi bravo ție, Pahomie! Ești fecior! Asta o înțeleg! Prima pușcătură o rață? Uită colo, grasă, mare plină de untură. Cu siguranță are cinci chilograme.

Cu peptul scos, cu capul ridicat sumeț și acum cu pașii siguri și bine apăsați mă apropii de vânat. Dar cum să o ajung; e cam departe. Cu ghețele nu pot intra în apă, că se strică. Dar atunci cum să intru? Cum? Descuț. Ce mai lucru mare! Ori poate când am fost mic în leagăn, eram încălțat? Da de unde nene!

Repede mă așez pe iarbă, desfac legăturile, iau ghețele și ciorapii, suflec pantalonii și apoi încet intru în apă și o iau atent spre pasere. Ardeam de nerăbdare s'o știu odată în mână. Dar când să-mi ajung scopul, și să-mi iau răsplata ostănelii, ce să vezi? În loc de rață, se clătina pe apă o opincă câtăi mai mare, petecită și zdrâmțuită de purtat și de alicele puștei mele. Să fi trăznit din serfin, sau să fi văzut lângă mine patru priculici din descântecul babei, nu aș fi fost așa surprins, ca de vederea neașteptată a opincii acestea. O! s'o fi mâncat dubelele atunci când a fost încă cu părul pe ea, să nu fi ajuns să mă năcăjească în felul acesta.

La aceasta întoarcere neașteptată a lucrului, mă aprinsăi foc, și apoi năcăjit cum eram, luai opinca de cureaua dela călcăiu și ieșii cu ea la țărnire. Cel puțin să dau cu ea de pământ de vre-o două ori, dacă altcum nu pot să mă răzbun.

Tocmai pe când o izbeam mai cu nădejde și când injuram mai diochiat, dela spate aud vocea cuiva care mă întreabă: Da ai putut-o pușca învățator? Era păzitorul de hotar, care, la pușcătura mea a ieșit din păpușoiu pe unde umbla așa neobservat. Văzându-l zâmbind a batjocură, nu știam ce să-i răspund; numai încrețeam din frunte și încrunțam diu sprâncene.

— Apoi vezi — zise el — să nimereste că omul pușcă mai câte o opincă, mai câte o traistă; ba se întâmplă că pușcă și câte o păreche de pantaloni dar la aceia trebuiesc alică mai mari decât la opinci.

Cum am ajuns acasă nu știu. Aceia însă țin minte că mâne zi îmi râdeau în față toți cei cu cari mă întâlneam și nu-i puteam încunjura.

...De atunci mi-a rămas, în comună, numele de „Pahomie vânătorul”.

Petru Zoșin

Bătrânii

Traducere din »Lettres de mon moulin« de Alphonse Daudet.

Ce mai face? Cum îi merge? De ce nu vine? Este mulțumit?

Eu, răspundeam cum puteam mai bine la toate întrebările lor, dând amănuntele ce le știam asupra prietenului meu, inventând obraznic acelea pe cari nu le știam, păzindu-mă mereu să le mărturisesc că n'am remarcat niciodată dacă ferestrele sale se închid bine sau de ce culoare erau tapetele camerei lui.

— Hârtia de tapete? Este albastră, albastru deschis, cu ghirlande...

— În adevăr? făcea săraca bătrânică înduioșată; și adăuga, întorcându-se spre soțul ei. E un copil așa de brav!

— Ah, desigur, e un copil brav! relua celălalt cu duioșie.

Și, în tot timpul cât vorbeam ei schimbau priviri cu aerul înțeles, dau din cap, râdeau fin, sau câteodată bătrânul se mai apropia a-mi spune:

— Vorbiți mai tare... Are urechea cam tare.

Iar ea la rândul ei:

— Puțin mai tare, te rog! El nu aude prea bine...

Atunci ridicam vocea; și amândoi îmi mulțumeau cu un surâs; și în surâsul acesta al lor când se aplecau spre mine căutând până în fundul ochilor mei imaginea Mauriciului lor eu eram cu totul mișcat de a regăsi această imagine vagă voalată aproape neobservabilă, ca și cum aş vedea pe prietenul meu surâzând, foarte departe ca într'o ceață.

*

Dintr'odată bătrânul se ridică în fotoliul său:

— Dar eu cred, Mămiță... poate că el n'a mâncat încă.

Iar Mămița, speriată, cu brațele spre cer:

— N'a mâncat, Dumnezeu!

Credeam că se vorbea încă tot de Mauriciu și voiam să le spun că acest brav copil nu aștepta niciodată mai mult decât amiazul pentru a se așeza la masă. Dar nu, ei vorbeau de

mine și trebuia să-i vezi ce mișcare, când le-am mărturisit că eram încă înainte de masă.

— Repede cuvertura, micuțe albastre! Masa în mijlocul camerei, fața de masă de Duminecă, farfuriile cu flori. Să nu rădem atâta, vă rog! și să ne grăbim.

Cred și eu că se grăbeau. Abia cât să spargi trei farfuri și masa fu servită.

— Un prânzișor bun! îmi zicea Mămița conducându-mă la masă; Numai că veți fi singur... Noi ceilalți am mâncat deja azi dimineață.

Acești săraci bătrâni! La orice oră îi găsești, ei au mâncat totdeauna dimineața.

Prânzișorul Mămiței erau două degete de lapte, curmale, o »bărcuță«, ceva cald, atât cu cât s'ar fi putut sătura, ea și păsăricile ei, timp de opt zile.

Să mai spui că am ajuns la capătul proviziilor eu singur!... Ce indignare în jurul mesei, cum șopteau cele două albastrele cotindu-se iar colo sus, în colivia lor, canarii cari aveau aerul a zice:

»Oh, acest domn care mănâncă toată bărcuța!«

Am mâncat-o toată în adevăr, și aproape fără să observ, ocupat cum eram să privesc în jurul meu în această cameră luminoasă și pașnică unde plutea ca o mireasmă de lucruri vechi. Erau mai ales două pătucuri dela cari nu puteam să-mi deslipesc ochii. Aceste paturi, aproape două leagăne, mi le închipuiam dimineața, în zori, când sunt încă îngropați în perdelele lor cu ciucuri. Sună ora trei. Este ora la care se trezesc toți bătrânii:

— Dormi, Mămiță?

— Nu, dragul meu.

— Nu-i așa că Mauriciu e un băiat brav?

— Ah! desigur, e un băiat brav.

Și-mi imaginam astfel o conversație întreagă, numai privind aceste două paturi așezate unul lângă altul...

În acest timp, o dramă teribilă se petrecea în cealaltă parte a camerei, în fața dulapului. Era vorba de a atinge acolo sus, pe ultima poliță un anumit borcan cu cireșe cu rachiu care-l aștepta pe Mauriciu deja de zece ani pe care voiau să mi-o deschidă. Cu toate stăruințele Mămiței, bătrânul ținea să

caute el însuși cireșele; și urcat pe un scaun spre marea spaimă a soției sale, el încerca să ajungă sus... vedeți tabloul, bătrânul care tremură și se întinde, micile albastrițe agățate de scaunul lui, tremurând, cu brațele întinse și peste toate un parfum de pere care iese din dulapul deschis și din vraful de lingerie roșiatică. Era fermecător.

Însfârșit, după multe eforturi, au izbutit să scoată din dulap acest faimos borcan, cu el un pahar de argint scofălcit, paharul lui Mauriciu când era mic. Mi-l umplură cu cireșe până la margini, Mariciu iubea Așa de mult cireșele! Și servindu-mă bătrânul îmi spunea la ureche cu un aer de lăcomie:

— Sunteți fericit că puteți să le mâncați! Le-a făcut soția mea. Veți gusta ceva bun.

— Vai! Soția sa le-a făcut, dar a uitat să le puie zahăr. Ce vreți! Omul devine distrat la bătrânețe. Erau cumplite cireșele voastre, săracă Mămiță. Dar aceasta uu m'a împiedecat să nu le mănânc până la capăt fără a clinti.

*

Odată prânzul terminat, mă sculai să-mi iau rămas bun dela gazdele mele. Ei ar fi vrut să mă mai oprească puțin spre a vorbi despre bravul băiat, dar ziua scădea, moara era departe, trebuia să plec.

Bătrânul se sculă în acelaș timp cu mine.

— Mămiță, haina mea!... Vreau să-l conduc până în piață.

Desigur că în ea însăș Mămița găsea că era deja destul de răcoare pentru a mă conduce până în piață; dar ea nu lăsa să se vadă nimic. Doar, în timp ce-l ajuta să treacă mânecile hainei, o frumoasă haină din stofă de Spania, cu nasturi de sidef, auzeam scumpa ființă zicându-i dulce:

— Nu te vei întoarce târziu, nu-i așa?

Și el, cu un aer puțin răutăcios:

— He, he, nu știu... poate...

Apoi ei se priviră răsând și cele două albastrițe râdeau văzându-i răsând iar în colțul lor, canarii râdeau deasemeni în felul lor... Între noi fie zis, cred că aroma cireșelor i-a îmbăt puțin pe toți...

Noaptea cădea, când ieșirăm, bunicul și cu mine. Micuța albastră ne urma, pentru a-l reconduce acasă; dar el n'o vedea și era cu totul mândru de a merge la braț cu mine, ca un bărbat. Mămița, radiind, privea aceasta din portiță și privind-ne dădea din cap părând a zice:

„Mereu acelaș, săracul meu bărbat, mai umblă încă!“

Miron Tundre

Folklor din județul Arad

La îndemnul stimatei noastre colege, dna Iuliana Precup-Bădăi am hotărât ca revista noastră să tragă brazdă și în acest colț al câmpului nostru de activitate.

La orice oră și cu orice instrument, muncitorii sunt așteptați și mai ales primiți cu plăcere.

Publicăm în prealabil și scrisoarea stimatei colege, pentru a rămâne însemnat aci interesul, tot mai mare, pe care ritmul nou al revistei a reușit să-l suscite învățătorimii arădane. Precum și pentru a rămâne însemnat: cine, când și cu cine? a deschis orizonturi noi revistei.

Domnule Redactor

Vă trimit ceva din materialul folcloristic adunat de mine de prin satele pe unde am fost învățătoare, rugându-vă să-l publicați în rev. Școala Vremii.

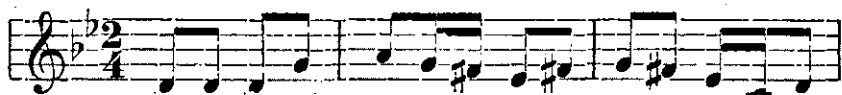
Am văzut că rev. noastră nu mai are un caracter unilateral, adică numai pedagogic, cum avea în trecut, ci multilateral, după cum e și activitatea învățătorilor.

Spre deosebire de caracterul ce-l avea în trecut, sumarul de acum al rev. cuprinde: Din câmpul profesiunii, Straja Țării, Cooperație, Artă. La capitolul artă, puteți face o subîmpărțire: folklor din Jud. Arad.

Ar fi o încurajare pentru inv. cari activează în acest domeniu și ar fi totodată și un mijloc de răspândire a artei populare, întru cât revista aceasta ajunge în fiecare sat din Jud. Arad. (pe când. rev. de folklor sunt foarte puțin răspândit).

Cu toată stima,
IULIANA PRECUP-BĂDĂI
înv. Șicula Jud. Arad

Cel Domnuțu-i bunu-i Doamne (colindă)

Cel Domnuțu-i Bu-nu i Doamne Cel Dom nu - țu-i

bu- nu Dai Coringei Cel Domnu- țu-i bun

Cel Domnuțu-i bunu-i Doamne
 Cel Domnuțu-i bunu, Dai
 Coringei cel Domnuțu-i bun.
 Bun gând și-o gândit,
 Ospăț și-o chemat
 Ospăț mare'n cer.
 Câți a cam chemat
 Toți au cam venit.
 Numai n'a venit.
 Sfântu-i Sfânt Nicoară.
 Ei puseră zile
 Zi d'a treia zi.
 Cându-și fi la z le
 Văzură-l venind
 C'un căluț albuț
 Albu-i inspumat
 Negru d'asudat.
 Ei 'n cale ieșiau
 Alți-l întrebau:
 Unde-ai zăbovit?
 Ce mă ispitiiți, voi Sfinții
 Ce mă ispitiiți, dai

Coringei, ce mă ispitiiți.
 Că voi bine știți (voi sfinții etc.)
 Că io-m întâlnit
 Nouă corobei¹⁾
 Pierindu-și pe mare²⁾
 Și ei se rugară
 Să nu-i las să piară.
 Eu mă 'mbărbătai
 Vântul alinai
 Marea-o așezai
 Afară-i fâpai³⁾
 Și ei mă cinstiră
 Cu o cupă de vin
 Și eu-am zăbovit
 Tot pe-acee bând.

Ruzit dela ADĂM ILISIE
 com. Șicula j. Arad

¹⁾ Corobei — prunci

²⁾ Pierindu-și pe mare — pierind pe mare

³⁾ Afară-i fâpai — afară-i aruncat

Urare ce o face colindătorii când gazda le-a dăruit colacul

Hăi, hăi, feciori feciori.
 De bine ați dat
 De bine ați colindat.
 Jupânul gazdă s'o gătat
 De ieri de-alaltăieri
 De-o lună, de-o săptămână,
 Cu'n dar mândru și frumos
 Din pielița lui Cristos
 Nu-i cum voi gândiți
 Cum voi socotiți
 Cu *tovușu* dintr'un unghet la altul
 Cu ciocuțul dintr'un birtuț la altul
 Ci avea jupânul gazdă

Doisprezece junci
 La coarne cam lungi.
 Pe cum într'un păr nu erau
 Într'o urmă nu călcău.
 Și s'a dus în câmpul Ierusalimului
 Brazdă neagră trăgea
 Grâu roșu semăna
 Soarele lucea
 Grâul se cocea
 La paie trestios
 La boabe mazăros
 Să-l mânânce jupânul gazdă
 [sănătos]

tovuș — toiaș ce-l poartă cerșetorii.

Culeasă dela CERNEA MARIA
 cl. III prim. Șicula

Ferice, ferice (colindă)

Ferice, ferice {bis
Cel Domnu-ți bun
De cine-i ferice {bis
Cel Domnu-ți bun
De-un boier bătrân
Ce loc își d'afară
În mijloc de rău
La masă galbenă
Galbenă ca ceară
Tare ca de piatră.
Și pe masă-i scris
De-un pom mărgărit

Cu pere de-argintu.
Vântul d'abură
Perele picară
La boier pe masă
Boier le-alege
Carele-s mai mici
Le da la voinici
Carele-s mai mari
Le da la drumari.

Culeasă în 1937 de la copii
din cl. III primară com.
Șicula j. Arad

De ale copiilor¹⁾

Uni
Duni
Trini
Pani
Runți
Crunți
Sava
Lichi
Dichi
Cioc

Unu doi
Porumboi
Porumbița
Richița
Maicu
Șarcu
Popa
Pistriacu
Semenic
Pasăre'n câmp

Cules de la OMLA PETRU
cl. III prim 1937 Șicula

Țuțit de la JURJIȚA PAVEL
cl. III prim. 1937. Șicula

¹⁾ Aceste jocuri de cuvinte le spun copii când se aleg la jocul „de-a mija”

Descântec de deochiu

Doamne-ajută Sfinte Doamne
Mă luai pe-o cale pe-o cărare
Pân'la mănăstirea mare
Când fui la mijloc de cale
Mă'ntâlnii cu deocitură și poci-
[tură'n cale

În față-mi căută
Puterea-mi luă.
Ieși deocitură
Ieși pocitură,
Ieși din capul meu
Ieși din toate osuțele
Ieși din toate vânuțele.
Ieși, că dacă nu-i ieși

M'oiu duce eu
Cu descântecul meu
Cu leacul lui Dumnezeu.
Și te-oiu blestema
Cu două zile'n săptămână
Cu credința lui Dumnezeu cea bună
Să trecsări curată
Și luminată
Ca'nțiiia (întâia)
Ca nimic să nu ne mai fie

Țuzit dela soția lui
CERNEA ANTONIE
Șicula Ȑrad

Humor profesional

La o școală primară so- sește Revizorul în inspecție.

Intră în clasă și cere învățătoru-
lui să dea elevilor o problemă
spre rezolvare. Învățătorul voind
să dea o problemă cât mai prac-
tică, o începe și o sfârșește așa:

Un om se duce la târg la Bu-
teni, sau la Bârzava, sau la Chi-
șineu-Criș, sau la Otlaca, sau la
Aradul-Nou etc. El are în buz-
unar 500, sau 1325, sau 654, sau
704, sau 234 lei. Dela târg el
cumpără două, sau trei, sau șapte
perechi de pui, sau zece; și dă
pe fiecare pereche 20, sau 35, sau
47, sau 29 lei. Cu câți lei s'a mai
întors acasă?

Un răspuns. Învățătorul ține
lecție de Aritmetică la clasa I-a.

— Ionel, spune-mi cât rămâne
dacă din 2 luăm 2?

— Ionel se gândește profund,
dar nu poate afla.

Ca să fie mai intuitiv, învăță-
torul îl întreabă așa:

„Dacă ai două ouă într'un bu-
zunar și vine cineva și ți-le ia pe
amândouă, ce îți mai rămâne?”

Elevul răspunde prompt și cu
mândrie: „Imi rămâne ciocărlia,
Domnule Învățător.”

Ora de geografie. Eleva M.
M. este chemată la hartă să spu-
nă lecția. Dar eleva M. M. nu știe
lecția. D-na învățătoare se supă-
ră și se îndreaptă spre hartă cu
gânduri nu tocmai bune față de
eleva M. M..

— De ce n'ai învățat lecția??!!
Am să te pedepsesc foarte rău!!
Eleva M. M. ridică ochii spre
Doamna și o întreabă în șoaptă:
Doamnă, a fost bună brânza ce
v'am adus-o eri? A spus mama
că vă mai trimite!!

Vlada

CRONICA

CĂRȚI

St. Bârsănescu: *Didactica*

Ed. Scrisul Românesc, Craiova

Poate că nici un alt spirit, ca cel al învățătorului, n'are nevoie de o continuă pregătire, dinamizare. Și aceasta, atât pentru motivul că știința psiho-pedagogică este în necontenită evoluție și perfecționare, cât și pentru considerentul că în nicio altă parte, ca în educație, nu se cere un spirit de inițiativă, o producție personală, elan mai mare. Dar aceasta implică stăpânirea științei în toată complexitatea ei, ținerea la curent cu orice cucerire nouă.

Numai cititul și experimentarea continuă dispune sufletește pe educator

Cine se lipsește de o pregătire aleasă și perpetuă nu e educator, ci cârpaci, funcționar, simplu și ordinar dresor.

Pornind dela aceste considerațiuni, am socotit bine venite lucrările d. prof. St. Bârsănescu, care sunt elaborate cu multă competență științifică și cu mult spirit critic obiectiv. Puse la punct cu cele mai noi cercetări și precizări pedagogice-didactice, sunt admirabile călăuze în tainele practicei noastre zilnice, fășii de lumină ce ne arată cărări de urmat.

Ca o urmare absolut firească excelenței sale *Pedagogii*, Dsa

a elaborat o documentată *Didactică*, menită să întregească știința educației, începută prin cea dintâi lucrare.

Didactica sa are rostul să îndrumeze pe elevi și învățători în toate laturile științei educației, *teoria cultivării*. La baza elaborării ei stă o cultură vastă, o consultare a întregii literaturi în acest sens, precum și o rodnică experiență personală.

Dsa, ca un neintrecut profesor și educator, conduce cu multă virtuozitate prin toate hățiturile științei educației arătând calea cea mai luminoasă și mai nimerită spre o cât mai eficace reușită.

Toate problemele discutate sunt întregite cu diversele concepții și teorii, propuse de atâția pentru soluționarea lor. Caută în felul acesta să formeze și spiritul critic al învățătorilor, care atunci când vor lua viața pe cont propriu, să știe să braveze orice tentație, să știe și să poată merge pe calea adevărată.

Didactica sa se bucură de însușiri excepționale. Expunere încheată, documentată, metodică, clară și plină de sugestii.

Cartea este menită să călăuzească în de-aproape munca elevilor și a învățătorilor, dar și să dinamizeze spiritele.

Această lucrare, tipărită în bune condiții tehnice de editura «*Scrisul Românesc*», se recomandă dela sine.

D. Todaranu: Bazele Psihologiei caracterului

Ed. rev. Satul și Școala, Cluj

De netăgăduit, Institutul de Psihologie al Universității din Cluj este cel mai activ și mai rodnic dintre toate institutele noastre similare. Și aceasta datorită conducătorului său, un smerit și însofletit profesor d. Fl. Ștefănescu Goangă și mănunchiului său de colaboratori, toți tineri, entuziaști, dar elemente studioase și spirite înzestrate ca: L. Rusu, Mărgineanu, D. Roșca, D. Todoreanu, L. Bologa etc.

Rezultatul studiilor întreprinse în mod sistematic, intens și cu mult suflet și competență științifică, a determinat multe îmbunătățiri pe teren instructiv educativ. O parte din cercetările și studiile acestui institut au fost publicate într-o serie de lucrări e trem de interesante și utile tuturor celor ce activează pentru pedagogie, teoretic și practic.

Acești tineri înfrățiți cu știința și cercetarea pe teren psihologic, alimentează cu scrisul lor esențial două reviste. Una »Revista de Psihologie«, a Institutului de Psihologie dela Cluj și alta »Satul și Școala« revistă de educație și învățământ, de sub conducerea a doi entuziaști și neobosiți profesori: C. Iencica și D. Goga.

În editura revistei »Satul și Școala« prin sacrificiile conducătorilor ei a apărut un prețios și interesant studiu psihologic:

»Bazele Psihologiei caracterului« al d. Dimitrie Todoreanu.

Intenția autorului a fost ca prin lucrarea aceasta să stabilească și să sublinieze ideile esențiale, teoriile emise în jurul problemei caracterului în psihologia contemporană.

Cei ce vor aprofunda această lucrare își vor îndrepta multe greșeli ce le săvârșesc în educație, dintr'o difectuoasă interpretare a problemei caracterului.

Fiind una dintre cele mai capitale probleme ale psihologiei, socotim bine venită lucrarea d. D. Todoranu, care a făcut un real serviciu celor ce lucrează pe teren școlar.

Recomandăm cu toată stăruința acest prețios studiu, ce poate fi cerut Administrației revistei Satul și Școala, Str. Romei No. 28 Cluj.

Florian Stănică

Stefan Zweig: Magellan

Datorăm oamenilor mari tot progresul pe terenul material și spiritual. Le datorăm pentru aceasta, respectul fără de margini și recunoștință veșnică. Magellan a fost unul dintre cei mari cari și-au jertfit viața pentru a ne arăta nouă celor de azi și de totdeauna cu ce preț au fost plătite bunurile civilizației de cari ne bucurăm noi azi. Bineînțeles că el n'a făcut acea călătorie memorabilă în jurul pământului numai pentru a se vorbi despre fapta lui și spre a fi cinstit peste vea-

curi. El a fost robul unui gând și caracterul neînfrânt care a luptat cu tărie spre a-și îndeplini gândul. Ce forță suflătrească trebuie să fi avut acest uriaș pentru a îndrăzni să lupte cu toate elementele naturii și cu bajocora și intriga oamenilor, pentru a cuceri pământul. A lăsat acasă nevastă tânără și copil, viață liniștită și lipsită de griji pentru a pleca în necunoscutul plin de primejdii și de nesiguranță.

Este descrisă în această carte toată drama unei vieți cu întâmplările de necrezut ale călătoriei și cu tragicul sfârșit al eroului tocmai când își ajunsese ținta.

Stilul cald și viu în care este scrisă, tragicul sfârșit al lui Magellan, întoarcerea unei singure corăbii din cinci câte au plecat din Spania, sunt descrise cu o mare putere și cu mult talent. Ai impresia că nimic nu e mai măreț și mai îngrozitor ca această rătăcire de trei ani pe întinsa împărăție a apelor. Lupta cu calmul oceanului Pacific, cu foamea și cu setea învinse de tăria extraordinară a acestui om. Rezultatul expediției sale? Pentru el, moartea; pentru familia sa, mizeria, iar pentru omenire, cea mai mare descoperire care a adus după sine dezvoltarea pe baze sigure a științelor, mărirea Spaniei și supremația continentului european asupra lumii.

E una dintre cărțile a cărei ceteră nu este o pierdere inutilă de vreme, nici ocupație ușoară și distractivă. E cartea care procură desfătare superioară pentru suflet prin conținut măreț și formă elegantă.

Vasile Lădaru

Gh. Tutoveanu: Sonete

Cine deschide Cartea Bârladului, cetește un nume scump, cu mare cinste, numele de Gh. Tutoveanu.

Cuvintelor omenеști le lipsește puterea ce ar isbuti să arate în toată plenitudinea lui un suflet rar ca al lui Tutoveanu, un suflet, care alături de marile gânditor N. Iorga, ne-a dat *»arta altoită pe naționalism«*.

Cunoscând duhul ce l-a împărășiat din abundență în jurul revistei literare „Făt-Frumos”, te identificezi cu ușurință, simțind o căldură binefăcătoare, cu sufletul de o rară senzibilitate, care concomitent cu *»Sămănătorul«*, »a întors privirile și energiile celor ce aveau să vină mai apoi către matca robustă a unei literaturi de independență și expresia ei adevarată“ (Ist. lit. a Bârladului, 1936, pag. 22).

Volumul de versuri *»Sonete«*, (1938) precum și întreaga sa activitate de poet și scriitor, confirmă pe „naționalistul”, care a înfierat cu toată puterea poezia ce nu vorbea decât de „atrocități, grămezi de ciomege, topoare”.

Poetului prezent în gama sentimentelor tutovene, nu îi este îngăduit să plângă, să fie descărațat, atât timp cât el trebuie să fie îndreptarul celor mulți cari descurajează la cel mai mic hop.

*Când v'î supus' a gândului splendoare
Și tot albastrul din țării și mare;
Când un cuvânt de-al vostru 'ntinerește*

*Noe an de vieți, și 'n veacuri înflorește,
Și-o lume 'ntreag' o prindeți într'o rimă...
Nu plângeți voi, că plânsul vostru 'i crimă
(Celor aleși)*

Credința sa este într'un simbol, un simbol al frumuseții:

*Tot mai adânc și tot mai sus răsare
Simbolul veșnic nou al frumuseții
Scăldând mereu cărările vieții
Cu nimb de flori, de visuri și fanfare...
(Înainte)*

Capabil de-a gusta acest simbol va fi numai acela, care

*...știe s'o înțelege,
Să-și facă dar simfonia lui întreagă
Și-adâncu-i viers în suflet să i-l poarte,*

*Acela doar, pătruns de nebulă,
Va ști ce groaznic trebuie să fie
Calvarul dintre dragoste și moarte...*

(Privighetoarea)

Conduc de un gând plin de curaj și avânt tineresc, d. Gh. Tutoveanu își uită prezentul scotând din adâncimi ancestrale amintiri cu viteji ce n'au cunoscut ce-i plânsul și oboseala.

*Pe-aici, pe toate câmpurile 'mi pare
Că 'n alte vremi, de mult, am mai trăit,
Arcaș al unor oști răătăitoare
Mereu pe cal, și 'n veci neostenit.*

(Scîții)

Acesta a fost crezul, naționalistului întrupat, aceasta a rămas, spre o cât mai înaltă dovedire a puterii lui.

Dar, d. Gh. Tutoveanu nu se poate cunoaște dintr'o succintă dare de seamă. Lectura cărților sale este singurul mijloc de a-l cunoaște.

Cunoașterea acestui dascăl încercat, să fie pentru oricare din învățători, un imperativ.

Ștefan Codreș

REVISTE

Revista „Progresul”, apare bi-lunar la București sub conducerea pricepută a dlui Vintila Petrescu Vrancea, întâlnim în conținutul acestei reviste colaborări de seamă: Al Lascarov-Moldovan col. Gh. Băgulescu, col. Cost. George Munteanu, Gh. Lungulescu prof. Pimen Constantinescu, Eugenia Petrescu, Coriolan Bărbat, C. Pârlea, Stelian Segarcea, Ion Șugariu, I. Stroie, etc.

Remarcăm în n-rii din urmă șarjele satirice (Moliere în veșnică actualitate „Fiecare vrea să ajungă scriitor”, „Plagiat”, „Semne pe un dulap de cărți”, etc.) ale dlui Coriolan Bărbat.

ZIARE

Tribuna. Arad. Apare de două ori pe lună. Se organizează pentru ediție săptămânală. Ab. anual 160 lei pentru sate; 200 pentru oraș; 500 pentru instituții mijlocii; 1000 lei pentru marile instituții.

Pe lângă colaboratorii din Arad — numai profesori și învățători — are un frumos număr de colaboratori corespondenți dintre învățătorii advocații și notarii din județ, dând ziarului o coloratură specific locală, fără a neglija aspectul general al vieții românești.

Apare în 4—8—12 pagini. Are

meritul a fi singurul ziar care difuzează în opinia publică munca intensă și realizările corpului didactic neglijat de publicistica noastră.

În loc de recenzie, dăm loc unei scrisori — dela un coleg — sosită în acest scop:

**„La vreme nouă
oameni noi”**

„Citesc aproape de un an și mai bine (de când sunt numit învățător) ziarul botezat de curând „Tribuna”.

Interesant lucru!

În acest ziar n'am aflat subiecte cu tonuri înalte, și nici nume fosforescente, dar ceiace m'a frapat este sufletul curat românesc care abundă în coloanele acestui ziar... M'a mai mișcat: cinstea, omenia, dreptatea și zelul conducătorilor, cari dau aripi sufletului lor, de buni Români, prin ziarul „Tribuna” care sboară în plaiurile arădene — ducând cuvântul vremii noi... Dar „la vreme nouă, oameni noi”, aceasta este ideea de boltă (dacă nu mă 'nșel) a ziarului „Tribuna” care vrea să iormeze aici la „Tisa veșnic înroșită” suflete care să corespundă erei noi, întronată de curând peste binecuvântata noastră Țară.

Ziarul „Tribuna” contribuie imens la pregătirea populației arădane, făcând-o să poată vedea cât mai clar imperativele zilei de azi: Credință și unire în jurul Tronului.

„Tribuna” pregătește aici la Vestul Țării pe cea mai tăioasă ar-

mă — sufletul românesc — care dacă va fi nevoie se va ridica formând un zid peste care nu va putea trece nici pasăre în sbor.

„Tribuna” propagă, pacea, liniștea, după o eră furtunoasă.

Ziarul „Tribuna” vine și lămu-rește și pentru cei nelămuriți din sec. XX-lea că: liniștea, munca neprecupețită, cinstea — omenia, dreptatea și unirea sufletească sunt cerințele vremii, cu care un neam înfloreste.

Urez conducătorilor, tăria în muncă, iar ziarului aripi mai mari ca să poată sbura peste toată suflarea românească.

Vișan-Corlățeanu
Roșia Nouă

Ogorul Învățământului Român. — București. Apare de două ori pe lună în 4 pagini. Abonamente: 1000 lei pentru autorități; 300 lei pentru școale și particulari; 200 lei pentru profesori, preoți, învățători; 100 lei pentru elevi și sătenr. Numărul 1—2 (31 I.—15 II.) 1939 aduce colaborările dlor: Prof. C. Rădulescu-Motru, C. D. Hoge, St. Manoliu, Nichifor Brad, Ionel Criviteanu, Ilie Crânguș, I. Țițiriga, C. Pantazi ș. a. Remarcăm îndeosebi articolul dlui profesor universitar Rădulescu-Motru despre: Învățământul practic al Psihologiei și articolul dlui St. Manoliu care militează pentru o apropiere între Asoc. profesorilor secundari și Asoc. Învățătorilor.

Pasta Redacției

Domnii I. Lascu. Lucrarea Dv.: cooperatie primitivă — coop. organizate n'a putut continua în No. de față, din lipsă de spațiu.

Domnii Mnerie. Poezia Dv. „Așteptare“ v'o ținem la dispoziție, pentru a fi revăzută încă o dată.

Lucrarea: „**Educație și Auto-educație**“ n'a fost cercetată încă de noi pentru a ne pronunța. În numărul viitor vom publica ceva dacă va fi cazul.

Domnii colaboratori cu recenzii sunt rugați să ia act de dorința cititorilor noștri cari cer să se facă *recenzii* — cu adevărat — nu *prezentări*.

Prin recenzii am fost obișnuiți să înțelegem acele lucrări cari ne pot da o idee clară despre cuprinsul unei lucrări, lucru foarte util, fiindcă, de multe ori cititorul rămâne numai cu atât despre o lucrare oarecare. În acest caz, o recenzie poate cuprinde chiar o pagină de revistă.

Prin *prezentări* înțelegem acele lucrări cari nu ne înfățișează nimic din fondul lucrării ci, înșiră doar laude și merite — când la adresa autorului când la adresa cărți. Admitem și astfel de recenzii-reclame, dar numai pe maximum 1/3 pag. de revistă.

ADRESA:

Biblioteca Populului Cultural

Arad. T.

Tiparul „CONCORDIA” Institut de Arte Grafice și Editură Arad.

